

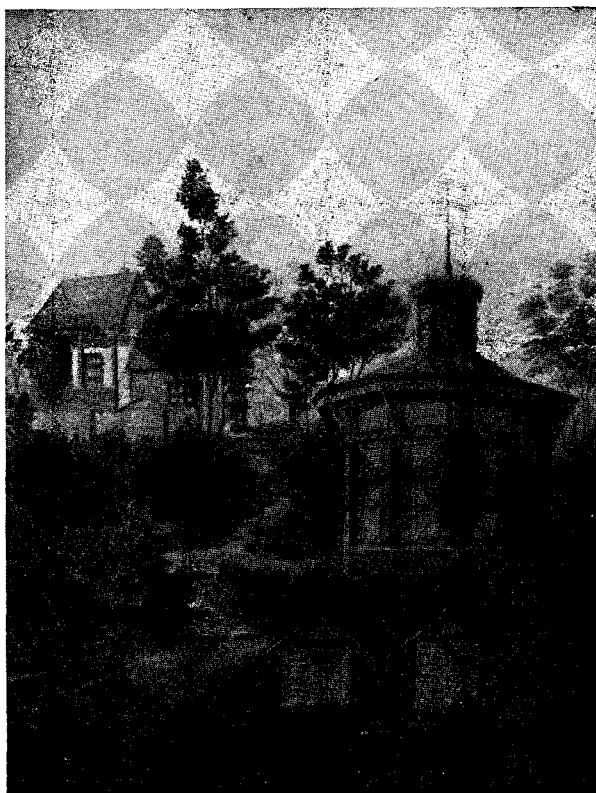
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA,

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS.

Kolozsvár 1915.
Jul.-Aug.-Szept.
XXX. évfolyam
7—8—9. sz.

MEGJELENIK
MINDEN HÓ
ELEJÉN.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület méhtelepe.

ELŐFIZETÉSI ÁR: BELFÖLDRE EGY ÉVRE 4 K. FÉLÉVRE 2 K. KÜLFÖLDRE 5 K. AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TAGJAI A TAGSÁGI DÍJÉRT KAPJÁK. TAGSÁGI DÍJ RENDES TAGOK RÉSZÉRŐL ÉVI 4 K. A LAP SZELLEMI RÉSZÉT ÉRDEKLŐ KÖZLEMÉNYEK A SZERKESZTŐ NEVÉRE: KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 2. KÜLDENDŐK.

=====**Tájékozásul:**=====

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 kor., féloldal 10 kor., negyedoldal 5 kor. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal, egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. — Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Bocskay-tér intézendők. — Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közölny“) tüzetes megjelölésével van megengedve. —

==== A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség. =====

Megjelent

Donáth Aladár m. kir. méhészeti szaktanár:

TERMÉSZETESSÉG A MÉHÉSZETBEN

című könyve. A 200 nyomtatott oldalra terjedő és 60 ábrával illusztrált munka, mely az okszerű méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit tárgyalja, úgy a kezdő, mint a régi méhészek kezében nélkülözhetetlen kalauz.

A szerző az ósdi felfogásokkal szakít és megvilágítja a helyes utat, mely célhoz vezet. Főiránya gyakorlati, stílusa világos, könnyen érthető. E munkát a méhészközönség olyan érdeklődéssel fogadta, hogy remélhető a II-ik bővített kiadás is hamarosan napvilágot lát.

A könyv ára 3 korona. A 3 K könyvdíj és 50 fillér ajánlati- és postadíj beküldésével megrendelhető a szerzőnél: Kolozsvár, Ferencz József-út 81. szám.

Ugyanitt rendelhető meg a jelenkor legjobb kaptára: a zsilipes kaptár, melyel a rajt kiszállás nélkül elfogni, a mézet a méhek és szurások nélkül elszedni lehet. Ára 28 korona.

Az erdélyrészi Méhész- Egyesület elnökségénél

a míg a készlet tart, az alábbi méhészeti áruk rendelhetők meg: Háromsoros országos méretű kaptár, ára tagoknak 12 K. Négyesoros országos méretű, ára 14 K. Pergetett méz 5 kilos posta bődönben. „Erdély Méhészétének története“ című könyv ára 1 K. 20 f. „A méz ápológiája“ ára 1 K. 20 f., melynek elküldetéséről azonnal gondoskodva lesz. A megrendelések dr. Balázs Ferenc egyesületi főtítkárhoz Kolozsvár, Mészáros-u. 3. sz. alá küldendők.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádógokat, mindenemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítek, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. Pontos :-: kiszolgálás! :-:

Sajler József bádogos,
Kolozsvár, Erzsébet-út.

Reményik L. és Fiaí utódai

vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alatt felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 „ horonytisztító	—,70
1 „ méhészkes	2.—
1 „ sejt fedelező kés	1.35
1 „ fenék tisztító	1.50
1 „ permetező	1.—
1 „ herefogó	—,55
1 „ füstölőkészülék	2.75
1 „ méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztyü	3.40
1 m ² . Hannemann rács	6.50

Sürgőnyeim :

Reményikutódai.

Telefonszám 84.

Amateur fényképészek figyelmébe!

„Lostos“ másoló papír fényérzékenyítő. Ezen folyadékkal 500 drb. napfénynél másolható, kék színű képeket készíthetünk. Nem kell aranyfürdő. Egyszerű eljárás. Egy rendelés mindenkit meggyőz a képek nagyszerűségéről. Minden dobozhoz pontos használati utasítás van mellékelve. Kapható 2 K. előzetes beküldése ellenében bérmentve.

Balázs Ernő, Kolozsvár Mészáros-u. 3. sz.

Hogy fizet legjobban a méhészet?

Ugy, ha kaptár és eszközszükségleteinket, ugy-
szintén a többi méhészeti kellékeket a szigo-
ruan szolid, jóhírnevű és már 30 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-utca 99. sz. szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok ujdonságot tartalmazó, az 1915. évre szóló
főárjegyzéke méhészeti utmutatóval együtt szívesen ingyen és bér-
* * * * * mentve küldetik. * * * * *

Örömsugár villan gondos méhész arcán,
Megtalálta végre! Évek hosszú során
Mit oly epedve várt. Kísérleti nyomán
Előállítja már — jó méhviaszból ám! —
Szállítja is folyton a „Ludwig“-műlépet
Ritzman Lajos méhész. Kérjen árjegyzéket,
Melyet franko küld szét s abból rendelje meg
Méhészetbe vágó s az összes jó cikket.

RITZMANN LAJOS

Ó k ér. (Bácska.) Fő-utca 399. szám.

Nyomatott a Szent Bonaventura könyvnyomdában Kolozsvárt.

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKKÖZLÖNYE.

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

MEGJELENIK
MINDEN HÓ ELEJÉN.

KÖZGYŰLÉSI MEGHÍVÓ.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület 35-ik évi rendes közgyűlését f. évi szeptember hó 26-án vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg Kolozsvárt az Erdélyi Gazdasági-Egylet Attila-utca 10 sz. alatti székházában, melyre az egyesület elnöksége az egyesület minden egyes tagját tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány félévi jelentése.
3. A félévi zárszámadás tárgyalása.
4. A pénztár vizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1915—16. költségvetési év költségelőirányzata.
6. A választmány kiegészítése.
7. Indítványok.¹
8. A méhek betelepüléséről előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktanár.

Kolozsvár, 1915. aug. hó 25.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület igazgató választmányának aug. 24-én tartott üléséből.

Dr. Balázs Ferenc,
főtítkár.

Br. Jósika Gábor,
elnök.

Megjegyzés: Ha a tagok elegendő számban nem jelennének meg 8 napra újabb közgyűlés lesz összehívva, mely gyűlés a megjelenő tagok számára való tekintet nélkül határoz. (Alapsz. 33. §.)

¹ Az indítványok az alapszabály 31. §-a értelmében a közgyűlés határnapja előtt legkésőbb 8 nappal az egyesület elnökségéhez benyújtandók.

Erdélyrészi Méhész-Egyesület 1915. év I-ső félévi zárószámadása.

Folyó sz.	Bevétel	Elő- irányzat		Tényle- ges bev.		Folyó sz.	Kiadás	Elő- irányzat		Tényle- ges kiad.	
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Áthozat az 1914. évről	—	—	945	45		<i>I. Személyi járandóságok:</i>				
2	Tagsági díj hátralék	400	—	100	73	1	T. V. jutalmazására	625	—	—	—
3	Méhtelep jöv. u. n. méz és raj	200	—	—	—		<i>II. Dologi kiadások:</i>				
4	Tagsági díjból	500	—	306	—		2	Lapkiadó munkadíja	75	—	32
5	Hirdetési díjból	40	—	—	—		3	Méhész fizetése	400	—	—
6	Kaptár készítésből	250	—	354	—	2	Igazgató	25	—	25	
7	F. M.-től méhész fizetése	500	—	—	—	3	Főtitkár	100	—	100	
8	Előirányzaton kívüli vegyes bevétel	300	—	30	—	4	Szerkesztő	75	—	75	
	Összes bevétel	—	—	1736	18	5	Pénztárnok	75	—	75	
	Összes kiadás	—	—	1147	41	6	Méhész Közlöny nyomása	510	—	129	
	Összes maradvány	—	—	588	77	7	Postadíjakra	100	—	36	
						8	Adó, pásztorbér, kéményseprés és tűzbiztosítási díj	20	—	20	
						9	Telep fenntartás és új befektetés	100	—	61	
						10	Kaptár és egyéb eszközökre	100	—	—	
						11	Utí költségekre	50	—	—	
						12	Vegyes kiadásokra	600	—	593	
						13	Összesen	—	—	1147	
						14				41	

Kolozsvárt, 1915. év augusztus 24-én.

Br. Jósika Gábor.
elnök.

Zsögön R. Mihály,
méh. egyl. pénztárnok.

Erdélyrészi Méhész-Egyesület költségvetési előirányzata az 1915—16. számadási évre.

Folyó sz.	Fedezet	1915. év		1915/16. évre		Folyó sz.	Szükséglet	1915. év		1915/16. évre	
		I. felére						I. felére			
		K	f	K	f			K	f	K	f
1	Tagsági díj hátralékból	400	—	400	—						
2	Méhteleg jövedelméből u. m. méz és raj	200	—	—	—	1	T. V. jutalmazására	625	—	1250	—
3	Tagsági díjból 1915—16. évben	500	—	800	—						
4	Hirdetési díjból	40	—	60	—						
5	Kaptár készítésből	250	—	300	—	2	Lapkiadó évi munkadíja	75	—	144	—
6	Allamsegélyből	1500	—	3000	—	3	Méhész évi fizetése	400	—	1000	—
7	Előirányzaton kívüli bevétel	300	—	300	—	4	Igazgató-aleln. } évi iroda	25	—	50	—
	Összes bevétel	—	—	4860	—	5	Főtitkár } átalánya	100	—	200	—
	Összes kiadás	—	—	4848	—	6	Szerkesztő	75	—	150	—
	Összes maradvány	—	—	12	—	7	Pénztárnok	75	—	150	—
						8	Méhész Közlöny nyomása	510	—	700	—
						9	Postadíjakra	100	—	144	—
						10	Adó, pásztorbér, kéményseprés és tűzbiztosítási díj	20	—	40	—
						11	Telep fenntartás és új befektetés	100	—	300	—
						12	Utí költségekre	50	—	50	—
						13	Irói díjban	—	—	70	—
						14	Vegyes kiadásokra	600	—	600	—
							Összesen	—	—	4848	—

Tárgyalta és elfogadta az Erdélyrészi Méhész-Egyesület igazgató választmánya 1915. évi aug. hó 24-én tartott ülésén. Kolozsvárt, 1915. évi augusztus hó 24-én.

Br. Jósika Gábor,
elnök.

Zsögön R. Mihály,
egyl. pénztárnok.

A ROKKANT KATONÁK MÉHÉSZETI TANFOLYAMAI.

Irta: FIGYELŐ.

A földművelésügyi minisztérium támogatása mellett Kolozsvárt az Erdélyrészi Méhész-Egyesület közreműködésével a rokkant katonák részére bevezetett méhészeti tanfolyamokon aug. hó végéig 450 rokkant katona képeztetett ki.

Hogy mily nagy fontossággal bír e kiképzés, ez az üdvös intézkedés, s hogy eredménytelen nem fog maradni, már most igazolja az a körülmény, hogy az első tanfolyamokon kiképzett s nagyfokú rokkantságuk miatt a katonai szolgálat alól szabadságolt s lakóhelyükre visszatért rokkantak egy része már azonnal hozzá is kezdett a méhészkedéshez, beszerezte az első méhcsaládot s ezt az első méhészkedési ténykedését örömmel, büszkén és meglelégedéssel adta tudomására az Erdélyrészi Méhész-Egyesület vezetőségének.

Nem gondoljuk s nem is várjuk, hogy e tanfolyamok összes hallgatója gyakorlati méhész legyen. Megelégszünk, ha 50⁰/₀-a a hallgatóknak — első sorban saját érdekükben — hasznosítani fogja a szerzett ismereteket.

A rokkantak közül sokan vannak olyanok, akik már harcban vonulások előtt foglalkoztak ugyan méhészettel, de csakis ingatlan szerkezetű méhlikásokkal, kasokkal, átmeneti láda nélkül méhészkedtek. Az ilyenek természetesen örömmel kaptak az alkalmon, hogy megtanulják, miként lehet kasokkal átmeneti rendszer mellett vagy kaptárokban úgy méhészkedni, hogy a méhcsaládokat ősszel ne kénezzék le s e mellett tiszta mézet nyerjenek.

Mily nagy fontossággal bír ezek kiképzése az okszerű méhészetnek oly vidékeken való terjesztésére, ahol eddig csak kasos méhészlet volt ismeretes s ahol ősszel csak a mézszűrők garázdálkodtak a legjobb méhcsaládok lekénezésével s a kasok tartalmának potom áron való megvásárlásával.

Az a rokkant katona, aki e tanfolyamon megtanulta a gyakorlati méhészlet legegyszerűbb kezelési módját, egész vidékének profétája lesz s elkövetkezik az az idő amikor a kasokat csak szaporításra fogják használni, tudva, hogy ezek adják a legjobb természetes korai rajokat, — vagy átmeneti rendszer mellett mé-

hészkednek ezekben. Ez a rendszer alkalmasabb és célszerűbb is a kevesebb intelligenciával bíró földműves nép számára, mint a kaptár.

Eltekintve attól hogy a mai modern és különféle rendszerű kaptárok és az átmeneti kasok ára között is óriási a különbség sokkal szívesebben foglalkozik az a kispazda olyan méhészettel, amely kevésbé köti le idejét s amely után kevés fáradtsággal ugyanazt az eredményt érheti el.

A rokkant katonák méhészeti oktatásánál tehát sulyt kell az átmeneti rendszer szerint való méhészkedésre fektetni, mert ehhez tapasztalat szerint nagyobb a hajlamuk is s ezt a méh-lakást — ha maguk testi fogyatékoság miatt elkészíteni nem is tudnak — olcsóbban és könnyebben beszerezhetik.

A rokkant katonáknak méhészeten való kiképzését földművelésügyi miniszter ur a kolozsvári tapasztalatok alapján Kalocsán is bevezette s fokozatosan még több helyen szándékszik berendezni még a háború tartama alatt.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület, ez alkalommal is kezdeményező és uttörő volt s az itt tapasztaltak után nem fér kétség ahhoz, hogy más helyeken hasonló buzgalommal szintén szép eredményt fognak elérni, mely a magyar méhészeti jövőjére, fejlődésére most ki nem számítható eredménnyel fog végződni.

Tekintve a rokkant katonáink nagy számát hosszú időn keresztül teljesíthetnek a méhész egyesületek hazafias s a méhészetre üdvös funkciót, mely a m. kir. földművelésügyi minisztériumnak s a méhészeti ügyeket vezető ottani kiváló vezér egyéneknek, valamint a periferiákon működő egyesületeknek és méhészeti szakközegeknek csak dicsőségére fog válni.

Különösen nagy elismerés illeti e téren is Krenedits Ferencz miniszteri titkár urat, aki fáradhatatlan munkásságával és tevékenységével s jó akaratu támogatásával lehetővé tette e tanfolyamok bevezetését. Nehéz munkáját azonban megkönnyítette az Erdélyrészi Méhész-Egyesület vezetőségének e téren eddig is kifejtett s most megkészszerzett munkássága.

Az első három tanfolyam egyikének, vezetésére és tanítására miniszter ur Önagyemlétsága Deák Imre urat az I-ső méhészeti kerület vezetőjét is leküldötte, aki a sajátját képező lemezekkel több ízben tartott a rokkant katonák részére vetített képekkel illusztrált méhészeti előadást is.

Mivel azonban rokkant katonák részére Kalocsán is rendez-

tetett be hasonló méhészeti tanfolyam, Deák Imre urat miniszter úr haza rendelte, aki: szaktudással s ambíciózus tevékenységgel folytatja munkáját.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesületnél dr. Balázs Ferenc egyesületi főtitkár és Donáth Aladár ez állami méhészet kerület vezetője végzik a tanítást, a reájuk nézve igazán fáradságos és kimerítő munkát.

ŐSZI TEENDŐK.

A MÉHEK BETELELESE ÉS ETETÉSE.

Irtta: DONÁTH ALADÁR.

Szeptemberben vagyunk.

A munka dalától máskor oly hangos méhes és környéke elcsendesül, — mintha kihalt volna minden — pihennek a méhek . . .

Csak a melegebb napokon s akkor is gyéren röpködnek. Későn indulnak s korán elpihennek. Az építkezést beszüntetik, a fiasítás csökken, a réseket propoliszsal gondosan betömik, az itt-ott pecsétetlenül álló mézet összehordják, részben lepecsételik és fészekké tömörülnek.

A gondos méhész azonban már a téli nyugalom kezdete előtt igyekszik a betelelés munkáját elvégezni; mivel a méhlegelő kiapadása után való bolygatással a rablás veszedelmének, hideg időben pedig a meghülés következményeinek teheti ki méheit.

Nézzük tehát: mikor és mi módon történjék a betelelés?

A betelelés idejét a vidék flórája és éghajlati viszonyai határozzák meg. Hegyvidéken rendszeren szeptember végén, az Alföldön, délvidéken október havában végézik, legalább + 14 C. fok hőmérsékletnél.

Hogy pedig mi módon történjék a betelelés, az a kaptár milyenségétől függ.

Mivel azonban nálunk legelterjedtebbek az országos kaptárak, ezek beteleléséről fogok szólni.

A betelelés munkáját a mézkamra kiürítésével kezdjük meg.

A mézkamra és fészek közé helyezett Hannemann-féle rácsot, fedődeszkát, oldalokat, eresztekeket a viasztól és propolisztól kaparó-

val gondosan megtisztítjuk, a rácsot pedig pontosan ráillő fedődeszkával elzárjuk. Némelyek a rácsot ki is szokták venni, de ez fölösleges munka.

Az így jól elzárt fészek fölé 10—14 ujságlapból álló takarót, vagy e célra készített párnát helyezünk.

Ilyenkor a legtöbb család népe már a fészekbe huzódott vissza, de ha a kiszedett kereteken méheket találunk, úgy járunk el, hogy a fészek küszöbdeszkáját eltávolítjuk s a nyíláshoz méhseprő-garatot, ennek hiányában kemény papírlapot illesztünk és a keretokről ide rázogatva és seperve, kaptárba tereljük a méheket. Sepréshez nedves tollszárat használjunk. Nyomban a mézes kereteket üres kaptárba, vagy lépszekrénybe, az üresek pedig a propolisztól megtisztogatva, szellős helyre rakjuk.

Gyakran megtörténhetik azonban, hogy az anya a rácson átmegy (kivált a karcsubb anya!) és a mézkamrában fiasítást találunk. Ilyen esetben, — még a mézkamra lezárása előtt — első teendők az, hogy a fiasításos kereteket a fészekbe rakjuk; oda, ahol a többi fiasítást találjuk, nehogy meghűljenek.

Az is előfordul, hogyha a mézkamra kiürítésével sokáig késünk, mézet keveset vagy nem is találunk ott, mert a méhek lehordják a fészekbe.

A mézkamrák lezárása után, ha a család gyöngének vagy gyanusnak mutatkoznék, a költőtér kereteit is kiszedjük és megvizsgáljuk.

Hogy a betelelésnél fölösleges munkát ne végezzünk, már a nyár folyamán úgy rendezzük el a családokat, hogy úgyszólván önmagukat teleljék be s ne kelljen bolygatni.

Első és legfontosabb kérdés az, hogy van-e a családnak anyja és ha van megfelelő-e az?

Megfelelőnek mondjuk az anyát akkor, ha ép, fiatal (1—2 éves) és fiasítása nem hanyatló, bőséges és zártos.

Az anya minőségére már a külső jelekből is lehet következtetni, mert amely család szeptemberben népes, elegendő fiatal méhe, fiasítása, bőséges méze és a gyakorlott méhészek által annyira ismert rendes állapotokat elérülő zugása van, ott az anya is rendben van. Különbösen az anyacsere a méhész nyári munkája! (Az anyákról törzskönyvet vezessünk!) Ha pedig a külső jelek nem volnának biztatók, vagy aggodalmaink volnának, az anyát, illetve a fiasítást is megtekinthetjük. Ha azt látjuk, hogy

a fiasítás a vázolt kivánalmaknak megfelel, akkor az anyát kutatni fölösleges.

Mivel azonban a hidegebb vidékeken már alig találunk fiasítást szeptemberben, kétes esetekben az anyát megkeressük s ha azt látjuk, hogy szőrözete, szárnya kopott, esetleg béna, valamelyik lába hiányzik; ha némi fiasítása van, az is hézagos, akkor megsemmisítjük és hogy a család árvaságot érezzen, csak a következő napon anyásítjuk a tartalékba helyezett anyák egyikével. Ez pedig úgy történik, hogy néhány méhével anyakalítkába helyezvén, a fészekbe tesszük és egy nap múlva kiengedjük az anyát.

Szabadon is beadhatjuk az anyát, de csak a kereten lévő népével együtt. Ezen eljárás biztosabb lesz akkor, ha megelőzőleg az árva népet etetjük.

Láttuk, hogy szintén biztos anyásítási mód az is, ha az anyát egyedül tesszük kalítkába és a méhektől távol, legalább fél óráig éheztetvén, szabadon adjuk be, a hátulso lépre. Így nyugodtabban viselkedik, nyomban táplálékot kér s a méhek is barátságosabban fogadják.

Második kérdés az, hogy van-e a családnak elegendő legalább 8—10 kg. méze, vagyis ugyanannyi darab fedett keretes lépe?

Ha nincs, akkor a mézkamrákból elszedett s lehetőleg munkáslépü keretekkel pótoljuk, melyeket a felső soron helyezünk el; alul a homlokhoz üres, utána himporos, majd félig mézes keretek után: zárt sorban jön a fiasítás, mely mögé lehetőleg barna és félig mézes kereteket rakunk az ablakig. Csak részben kiépített keretnek a fészekben helye nincs! Ha módunkban van a fiasításmentes és egészen világos kereteket is vegyük ki és pótoljuk részben mézes és himporos barna lépekkel mert ezek rosszabb hővezetők és a fészket melegebben tartjuk. Az ablakhoz pláne csak vén lépeket tegyünk, mert itt csapódik le a legtöbb pára és ha tönkremennek, sem olyan nagy a kárunk.

Az erős családokat 18—20, a közepeseket 14—16 kereten te-
leljük be. A 10—12 kereten ülőket egyesítsük.

Harmadik szempont a család népessége.

Az olyan kései rajokat és gyöngö törzseket, amelyek csak 2—3 léputcát töltenk meg, betelelni nem szabad, mert sorsuk rendszeren pusztulás.

Az ilyenekből tehát hármat, négyet is egyesítsünk.

Az eljárás az, hogy az egyesítés előtti napon átvizsgáljuk őket s ahol a legszebb anyát (legtöbb és legzártabb soru fiasítást) találjuk, azt meghagyjuk a családnál, a többit maroknyi néppel, egy mézes kereten, anyanevelőbe, vagy valami üres ládikába elzárjuk, mert még szükségünk lehet rá! Következő napon, estefelé, az árva családokat némi hígított mézzel etetvén, a meghagyott anyás családdal úgy egyesítjük, hogy az ablak fölötti födödeszkat kissé fölemelvén, akkora éket helyezünk alá, hogy az árva nép méhei éppen átmehessenek.. Most az ablak mögé annyi keretet rakunk (az egyesítendő méhekkal együtt), amennyi fér; a többi népet pedig ezen keretek alá seperjük és az ajtót feltesszük.

A résen át a méhek szépen egyesülnek és másnap az ablakot is többrétű papírral, vagy párnával takarjuk le. További teendőnk a kijárót ráccsal látni el, hogy az egerek, cickányok behatolását megakadályozzuk.

Negyedik kérdés az, hogy megfelelő-e a kaptár?

Amely kaptár nem duplafalu, igen repedezett, rozoga, abban teleltetni kockázatos; mert a család nemcsak a meghülés, átfázás következményét: a vérhast kaphatja meg, hanem készletét is hamarabb felemésztvén, — tavasz előtt éhenhal!

Ajánlatos tehát az ilyen családot egy jobb kaptárba átlakoltatni.

Igen lényeges kérdés az is, hogy milyen mézen teleljen a család.

Telelésre legmegfelelőbbek: az ugyanazon évben gyűjtött akác-, hárs- és vegyes virágméz. Kevésbé megfelelők: a repce, pohánka és túlevelűek méze, vagy éppen a mézharmatból gyűjtött méz.

A megelőző évi és jegecedett méz szintén kifogás alá esik, amennyiben csak részben lévén felhasználható, a jegecedett részeket ledobálják a méhek és szomszédoknak is lehet okozója.

Rossz esztendőknben azonban nem igen válogathatunk a méz minőségében; sőt gyakran még méze sincs a családnak és kénytelenek vagyunk cukorfélék oldatával betelelni a méheket, ami elég kockázatos!

Azonban az oldathoz a cukorfélék súlyrészét kitevő 40—50 százalék folyó-, vagy esőviznél többet igénybe venni nem tanácsos, mert könnyen megromlik az. Ha pedig kevesebbet veszünk, korán jegcedni fog. Ezt is csak félóraí forralás, lehabozás és lehűtés után, nagyobb (fél líteres) adagokban, ha az idő kedvező a fészek alá helyezett tálcából, különben mézkamrából etetjük fel esténként!

Ha befőttés üvegbe öntjük a szirupot és száját gyolcsfélével jól bekötjük, a rácsra helyezve, jól behordják a méhek.

Feletetés előtt minden kilógramm oldathoz 1 gramm hangyasavat adunk.

Igyekezzenek a méhészek arra, hogy még szeptember első felében lássa el méheiket, nehogy a később felhordatott méz pecsétetlenül maradjon a méhek ártalmára! A betelelés után minden törekvésünk a méhek nyugalmának a megővésére irányuljon.

A VALÓDI MÉZ!

Németből (Bienen-Vater) fordította: STIEF OTTÓ.

Hamisítatlan méz valóságos isteni adomány, minden ember részére. Egészségesek egyenek mézet, hogy egészségesek maradjanak, betegek pedig, hogy újból egészségesek és erősek legyenek! Azonban jegyezzük meg jól, hogy csakis valódi hamisítatlan méz az igazi isteni adomány és csakis az ilyennek van meg a fent említett hatása. Tehát félre minden hamisítvánnyal, a melyek ugyan jóval olcsóbbak de annál értéktelenebbek. Vásároljunk mindig csak jót s ha az látszólag drágább is, azért mégis olcsón vásároltunk. Sajnos manapság a tiszta méz többszörösen lesz hamisítva, sőt már a kaptárban is, ahol a család a főhordás előtt erősen lesz cukorral etetve s az ilyen hamisítvány olyan művésziesen tökéletes, hogy még az igazi szakértő, sőt vegyész sem igen tudja az ilyen hamisított mézet a valóditól megkülönböztetni.

I. MI A VALÓDI MÉZ?

A méz nem mesterséges, hanem természeti termény, mely a méhecskék által a legtisztább virágokból lesz kiszívva, és így földolgozva, (h.) úgy hogy az emberi gyomor annak élvezésénél azt a maga teljességében fölszívja, minden további földolgozás nélkül. Így hát a mézet a legbetegeskedőbb egyének is élvezhetik, mert a méz élvezete a gyomrot nem erőlteti meg, hanem általa azonnal fölszívatik és átváltozik élet nedvvé és átmegy a vérbe. Tehát a betegnek minden testi szervezeti munka nélkül, új életerőt és az egészségesnek új erőt ad.

2. MINŐ ALKATRÉSZEKBŐL ÁLL A TISZTA MÉZ?

A méz mind minden más édesség tartalmaz cukrot éspedig: 2 százalék nyers, 42 százalék szőlő és 35 százalék gyümölcs cukrot, és ezen nagy százalék szőlő és gyümölcs cukor tartalmában rejlik a méznek, nagy tápláló és erőt adó tulajdonsága. A nyers cukrot mielőtt a vérbe fölszívódnék, a gyomorban a gyomornak fel kell dolgoznia, de a méz ebben a tekintetben a gyomornak igen kevés munkát ad, a mennyiben ebből csak 2 százalékot tartalmaz. A szőlő és gyümölcs cukor azonban minden további fölbontás nélkül, egyenesen a vérbe megy át.

A tiszta valódi mézben még van hangyasav is a mely a legfontosabb növény savakat tartalmazza magában, vasoldat és illanó olajokból áll, mely anyagok a méh gyomrában ugyannyira földolgoztattnak és a mézben lekötöttek, hogy az élvezett mézben e savak tartalmának 98 százaléka egyenesen a vérbe mehet át.

Tehát a méz, alkatrészeinek ezen szerencsés összetétele és azoknak a méh gyomra általi földolgozása következtében, egy elsőrendű tápanyagot képez.

A méznek ezen erős tápláló voltáról meggyőzhet bennünket az is például, hogy egy 25—30,000 tagból álló méhcsalád a téli hónapokon keresztül mézkészletéből havonként $\frac{1}{2}$ klgr.-nál többet nem fogyaszt el, mely mennyiség teljesen elegendő életük fenntartására.

Dr. Wolf János Charlottenburgi orvos következőképpen nyilatkozik a méznek tápláló értéke felől: „Legszélesebb körökben úgy vélekednek az emberek, hogy a méz egy könnyen nélkülözhető nyálánság, de az, hogy a méz milyen becses tápláló eledel, az a tudat kevéssé van elterjedve.” Ezekután a következőket mondhatom a mézről: „egy kanál méznek több tápértéke van mint egy tojásnak avagy $\frac{1}{10}$ liter tejszínnek. A méz azonkívül egyike a legkönnyebben megemészthető tápszereknek, mert sem a gyomor, sem beleknek előre földolgoznia nem kell, közvetlenül a vérbe megy át és a testi erő fokozására lesz fölhasználva.”

Ismert dolog az, hogy valamely tápszernak hasznosságát tudományosan Kalóriákban (meleg egység) fejezzük ki. Így tartalmaz 1 klgr. marhahús 1000 kalóriát, 1 klgr. tyuk tojás (héj nélkül) 1613 kalóriát és ezek ellenében 1 klgr. tiszta méz ad 3075, kalóriát. Ezek után, ha a tudományos megállapításból indulunk ki,

mely szerint egy tökéletes táplálkozásnak eredménye az „erő és bátorság“ ennek ellenében egy huzamosabb nélkülözés vagy hiány a táplálkozásban, csüggettséget, gyávaságot és gyengeséget idéz elő. Így ha tekintetbe vesszük a fenti tényeket rájövünk arra, hogy a méznek szinte mégegyszer annyi tápereje van mint a tyuktojásnak és háromszor annyi mint a marhahusnak, tehát aligha van valami jobb tápszert a méznél, mely a testi erőt fokozza. Ha például veszünk 1 kígr. hust 3 koronaért, akkor egy kígr. méznek legalábo is 10 korona kellene hogy az ára legyen, arányosítva az árt annak táptartalmával, s emellett a gyakori hus élvezet az egészségre ártalmas, ellenkezőleg a méznek gyakori élvezetével az egészségünknek nagy hasznot hajtunk, azt erősítjük és a betegséget magunktól eltávolítjuk.

Megvagyok róla győződve és merem állítani, hogy az az egyén a ki gyakran eszik mézet a ragályos betegségekétől mentve van.

3. MÉZHAMISÍTÁSOK.

A mennyire ajánlatos a méznek élvezete az embernek korkülömbőség nélkül, éppen annyira megvetendők a mű mézek és hamisítványok, mert dacára annak, hogy az emberiség annyi segítő eszközzel rendelkezik, s dacára az annyira előrehaladott tudomány és művészetnek soha és semmiképpen sem lesz az embernek lehetséges a selyemhernyó által font finom szálát avagy a pókét utánoznia, éppen úgy nem fog neki soha sikerülni tökéletes mézet mesterséges uton előállítania.

Megengedem, hogy a mű méznek szép színe, kellemes illata és jó íze van, szóval mindaz öszpontosítva van benne, amit a művészet neki nyújthat, de a valóság az mindig hiányozni fog, evvel együtt a tulajdonképpeni nagyfokú táp és gyógyereje is. Óvakodjunk tehát jó pénzünket mű és hamisított mézekért kiadni, legyenek azok bármínő hangzatos elnevezésekkel ellátva, szemünket, szaglásunkat és izlésünket a művészet könnyen megtévesztheti, de a gyomrunkat nem, mert az rövidesen megfogja érezni, hogy mit élvezett. Órizkedjünk tehát valamelyes csaló szédelő terjesztéseinek felülni, akik hamisított mézüket hangzatos elnevezések alatt milyenek például: „legfinomabb lépes méz, tiszta hegyi méz, alpesi virág méz, kiváló finom csemege méz“ stb. stb., mert az ilyen méznek vásárlásával, csak a csalónak pénzes szekrényét tömjük, kik az ilyen hamisítványokat különként már 40 fillér-

ért is hirdetik azt állítva, hogy az ők mézzük és a valódi méz között semmi különbség sincs. Az ilyen mézért kiadott minden fillér kár, s emellett annak élvezetével csak a gyomrunknak ártunk erősen. Vegyünk inkább valódi mézet s így kevés pénzért, erőt, életet és jó egészséget nyerünk.

Jegyezzük föl fülünk mögé, hogy mindig halljuk azt az igazságot, hogy a látszólagos olcsó áru, mindig nagyon drága.

4. HOGYAN KÜLÖMBÖZTETJÜK MEG A HAMISÍTOTT MÉZET A VALÓDITÓL.

Még ezideig nem találtak fel ez irányban, egy minden tekintetben biztos ismertető jelt. A legjobb, ha ott vásárolunk mézet ahol megvagyunk bizonyosodva arról, hogy nem leszünk megcsalva. Ne üljünk fel e tekintetben a hangzatos hirdetéseknek, de viszont ne legyünk a méz vásárlásánál zsugoriak, ne vegyünk ott ahol a legolcsóbb, mert nem az ár határoz, hanem az illető egyének megbízhatósága abban a tekintetben, hogy a méze hamisítatlan, ez legyen vásárlásunknál mindig az irányadó.

A méz előbb vagy utóbb meg szokott cukrosodni vagyis egész keménynyé sűrűsödik, mindazonáltal van olyan valódi méz is, amely egyáltalán nem sűrűsödik meg, ilyen például az erdei méz. Ha az ilyen megkeményedet mézet újból folyékonyá akarnok tenni, akkor egy vízzel telt edénybe helyezzük a mézet tartalmazó üveget vagy edényt és a kályha gyenge tüze mellett melegítjük, minek utána az megint folyékonyá lesz, csak arra kell ügyelni, hogy a méz fel ne forrjon, mert ezáltal nagyon sokat veszítene jóságából és ízletességéből.

Aki huzamosabb időn keresztül köhög az öregkort ér el, így szokták mondani. Ámbár ez igaz szokott lenni, de amellett könnyelmű közmondás, mert az a köhögés, amely 8 napnál tovább tart, sokaknak hoz magával veszedelmet. Az ilyen köhögés gyakran előhírnöke a tüdőbetegségnek. Használjunk tehát ez ellen idejében orvosságot, csak óvakodjunk a köhögés megszüntetésére mint ártalmatlannak ajánlott szerektől, mert gyakran ajánlanak a köhögés ellen olyan szereket, amelyek ugyan azt megszüntetik, de nagyon gyakran másképpen ártanak, valóságos méregképpen hatnak, s így ártalmára válnak egészségünknek. Gyakran fordul elő, hogy a köhögés elleni orvosságokban Morphium, Belladona sőt még olom sav is foglaltatik. Inkább forduljunk

ilyen esetekben az ártalmatlan és egészséges mézhez, és ha nem undorodunk tőle, használjuk azt melegen hozzá adva, egy kevés faolajat. Ez gyakran hamarabb segít a köhögésen mint azt az ember hinné. A méz a gyuladós, izzadmányos testrészen az ott rejtőző gombákat megöli, feloldja a nyálkát és a fájdalmakat enyhíti.

5. KI EGYEN MÉZET?

A szentírás a mézet vagyis annak élvezetét mindenkinek ajánlja. Dr. Weibel híres gyomor orvos melegen ajánlja a méznek gyakori élvezetét azoknak is, kik rák betegségben szenvednek, ugyancsak e tanácsot adja Kneipp Sebestyén is az öregkoru egyéneknek, kik álmatlanságban avagy nehéz lélegzésben szenvednek, akikre a méz élvezete valóságos balzsamként hat. A csecsemők sebeit mézzel bámulatos eredménnyel gyógyíthatjuk. Kisdedeknek kik szorulásban szenvednek és szelekkkel kínlódnak, kevés tejjel vegyített méz enyhítőleg hat. Makacs hasmenés nagyon gyakran a beleknek szétroncsolását idézi elő s a fehérye anyagok szenvednek általa érzékenyen, ebben az esetben egy helyes mézkúra enyhítőleg hat e kellemetlenségen. Erős görcsös köhögésnél, mandula és torokgyuladásoknál igen jónak bizonyult a mézes tejnek élvezete és meleg vízben felhígított mézzel való gargalizálása. Genyedéses daganatokra és nyílt sebekre a legjobb gyógytapasz, egy liszt és mézből készített pép, mely azonban nem szabad hogy híg legyen. Ragályos betegségekben szenvedő gyermekekkel ajánlatos többször egy-egy kanálnyi mézet lenyeletni, mely tisztítja a nyálkaválladékot és egyben megóvja a további fertőzéstől.

Azon egyéneknél, kik naponta mézet élveznek, egy igen kellemetlen vendég az „Influenza“ nem fog tanyát ütni. Hidegrázás ellen a legjobb szer a mézes víz, mely erősít és hűsít. Sápadtságban, vérszegénységben és gyengeségben szenvedő gyermekeknek a méz élet erőt ad.

Gyermekek és különösen azok kik rohamosan nőnek igen kedvelik az édességet. Az ilyenek kis pénzüket a cukrásznál és fűszeresnél költik el a sok cukor élvezetétől nemsokára gyomornehézségek, étvágytalanság és emésztési zavarok állanak elő és pedig azon oknál fogva, mert az ilyen cukorfélék emészthetetlenek és csakis a gyomor nedveknek igen fáradságos közreműködése által juthatnak olyan állapotba, hogy a vérbe átmehessenek. A gyomor azonban az ilyen megerőltetéseket nem sokáig bírja ki,

s így azután bekövetkeznek az emésztési zavarok. Adjunk a gyermekeknek mézet s ezáltal egészséget és életet juttatunk nekik, mert a mézet a gyomor minden további munka nélkül átjuttatja egyenesen a vérbe, s ahelyett, hogy a gyomrot gyengitené még erősíti és egészségben tartja.

Ha gyuladásos szembajunk van, vegyünk egy kávéskanál mézet és azt 4—5 percig forraljuk $\frac{1}{4}$ liter tiszta vízben s így egy kiváló szemvizet nyerünk. A méz tisztít, erősít, szünteti a fájdalmat és eloszlatja a forróságot.

(Folyt. köv.)

VEGYESEK.

A Méhészeti Közlönynek összevont számokban való megjelenése igen sok félreértésre adott alkalmat. Ez alkalommal is tisztelettel értesítjük egyesületünk tagjait, hogy ez a körülmény nem jelenti azt mintha, az egyesület nem működne, sőt mondhatjuk, hogy az egyesület éppen most fejt ki legnagyobb tevékenységet a rokkant katonáknak egy időben május óta folytatólagosan három méhészeti tanfolyamon való kioktatásával a mi egyuttal az egyesületnek nagy anyagi áldozatába is kerül. Ez a körülmény készítette arra az egyesületet, hogy f. évben a közlönny összevont számokban jelentesse meg. Januártól kezdve azonban havonta pontosan fog megjelenni.

Méz értékesítés és a méz ára. Az élelmi cikkek árának a háború folytán részben mesterséges részben más körülmény folytán történt rohamos emelkedése a méz árának emelkedését is maga után vonta. A méz árak mérsékletes emelkedése örvendetes ugyan a méhészekre, s ez indokolt is, de a jelenlegi rendkívüli viszonyok még sem szolgálhatnak okul az áraknak horribilis emelésére, mert méheinket még nem vitték a harctérre s a virágok sem tagadták meg nektár képződésüket.

Most nyílt alkalom arra, hogy a közönséggel a mézet megkedveltessük, megszerettessük s oly árban bocsássuk rendelkezésükre, mely árat jövőben is megtarthatunk. A közönség a más élelmi cikkek nagy drágasága miatt most szívesen veszi a mézet,

megszokja s jövőben is állandóan tart háztartásában. Ha azonban túl magas árakat kérünk, elidegenítjük a vevő közönséget.

Aki a mézet helyben nem tudja értékesíteni, a fölösleget az Erdélyrészi Méhész Egyesület beveszi s értékesíti, s szükség esetén bődönt is küld. Az árakat a napi árfolyam s a méz minőségéhez képest állapítja meg, s azonnal fizeti.

Ujabb méhészeti tanfolyam a rokkant katonák részére.

A földmivvelésügyi minisztérium Nagyszebenben is rendezett rokkant katonák részére méhészeti tanfolyamot. A tanfolyamot az ottani állami méhészeti szakközeg vezeti. Ez idő szerint tehát három helyen folynak a tanfolyamok Kolozsvárt minden 18 napban 90, a többi helyeken pedig 30—30 rokkant katona nyer kiképzést.

A rokkant katonákat oktatók figyelmét felhívjuk egy 47 oldalra terjedő kis könyvre. Címe: „Rokkant katonáink jövője, orthopädiái kezelésük és munkaképessé tételük“ írta: dr. Biesalski Konrád orvostanár, fordította és magyar viszonyokhoz alkalmazta gróf Bethlen Balázsne, szül. Jósika Beatrix bárónő. A füzet gróf Tisza István előszavával van ellátva s hadi rokkantjaink gyógyításáról illetve utólagos műtétek és műtagok segítségével munkaképessé tételükről ad népszerű nyelven felvilágosítást 84 ábrával illusztrálva. Minthogy e kérdésnek átértése s legszélesebb körökben való megismertetése fontos és sürgős, ezért hívjuk fel a rokkantkatonákat akár méhészetre, akár más foglalkozásra oktatók figyelmét e műre, mert nekik alkalom nyílik előadás közben is — a füzetnek előzetes átolvasása után — a rokkant katonák figyelmét felhívni s megnyugtanni arról, hogy nem maradnak ők a társadalom koldusai, hanem igen is úgy az állam mint a társadalom azon van, hogy ismét munkabíró polgárokat neveljen belőlük családjuk, a társadalom és hazánk javára.

A füzet csak most jelent meg, ára 1 K. A mű tiszta jövedelme a rokkant katonák gyógyítására szolgáló készülékek és műszerek beszerzésére fog fordíttatni, megrendelhető Gibbon Albert könyvkereskedőnél Kolozsvárt.

Választmányi ülés. Igazgató választmányunk augusztus hó 24-én Br. Jósika Gábor elnöklete alatt választmányi ülést tartott. Az ülésen a zárszámadáson és az 1915/16. évi költség előirányzaton kívül több fontos miniszteri leíratot s a rokkant katonák tanfolyamaival kapcsolatos ügyet intézett el.